

Jeugd actief in onderzoek en beleid

Vier directeuren met elkaar in gesprek over 25 jaar Stichting Alexander

Door Ivet Pieper

Samenvatting

Onderzoek doen vanuit de erkenning dat jongeren in een context leven, op school of in hun peer group, en uitgaan van hun kracht en niet alleen van zorgen en problemen. Vanuit deze visie vond Stichting Alexander 25 jaar geleden haar oorsprong. De drive en deze kernwaarden zijn anno 2018 onveranderd gebleven. In dit artikel gaan vier directeuren met elkaar in gesprek over 25 jaar Stichting Alexander. Het is een gesprek over jeugdparticipatie in beleid, praktijk en onderzoek en over Stichting Alexander als onafhankelijke organisatie, met nog altijd dezelfde ideële doelstellingen. Er wordt gesproken over de pioniersjaren, waarin het belang en de potentie van participatie al wel onderkend werd, maar het nog niet duidelijk was hoe dat dan moest. En over de jaren van verankering, waarin vooral het effect zichtbaar werd van de methode 'participatief jeugdonderzoek'. Tot aan het heden, waarbij er eerder gewerkt wordt aan procesmanagement om alle partijen mee te krijgen in het participatieproces. Kortom, we moeten niet jongeren willen veranderen, maar juist de samenleving veranderen om alle jongeren volwaardig te laten participeren.

Hoopgevende pedagogiek

Hoopgevende pedagogiek, zo noemt sociaal pedagoog Jan Laurens Hazekamp de oorsprong van Stichting Alexander.¹ Onderzoek doen vanuit de erkenning dat jongeren in een context leven, op school of in hun peer group, en uitgaan van kracht en niet alleen van zorgen en problemen. In begin jaren '90 was dat namelijk geen gemeengoed.

'Binnen het universitair jeugdonderzoek zaten we allemaal data te bestuderen, weer eens een naam te bedenken voor iets en op analytische wijze zorgen over de jeugd te bekijken. En ik dacht: jongeren weten hier niks van, dat wij hier zo ingewikkeld zitten te doen over hun levens', zegt Jan Laurens. Het moest anders, er moest onderzoek komen dat de positie van jeugd sterker maakt, waarin jongeren zelf een grote rol spelen. En zodoende zag Stichting Alexander het levenslicht, met KvK nummer en bestuur. Daar is lef voor nodig. 'Ja, dat was gedurfd, maar ik vond het belangrijk in de jongerenwereld te stappen en jongeren zelf te betrekken bij het onderzoek, en dat bestond nog niet. Dus dan moet je het zelf doen'.

Jan Laurens (oprichter en directeur van 1993-2003) vertelt hierover tijdens een etentje met de vier directeuren van Stichting Alexander ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan. Naast Jan Laurens zijn aangeschoven Heleen Jumelet (directeur 2002-2004), Leo Rutjes (directeur 2005-heden) en Kitty Jurrius (codirecteur 2012-2014). Het is een gesprek over jeugdparticipatie in beleid, praktijk en onderzoek en over Stichting Alexander als onafhankelijke, niet-commerciële organisatie, met nog altijd dezelfde ideële doelstellingen.

Jan: *'Ik zou wensen dat iedere pedagoog een periode mee zou maken waarin ze afhankelijk zijn van jongeren, om te leren hoe ze denken en wat ze vinden.'*

Tijdens de bitterballen en borrel komen de verhalen los over de pioniersjaren met Jan Laurens, Saskia Mudde en Pauline Naber. Gedreven mensen tot diep in de nacht doorgaan om het werk af te krijgen. Werken vanuit een kantoor vol bijeengescharrelde bureaus en een wirwar van kamers en gangen. Er liep een hond rond, werden stiekeme sigaartjes gerookt, je regelde zelf de postzegels en was bij nacht en ontij op pad, met je stratenboekje in de aanslag. Het wiel werd uitgevonden terwijl de kar al reed, want de opdrachten kwamen wel, al was er in die tijd ook veel onzekerheid. Jan vertelt: 'Die onzekerheid of je nog door kunt gaan, dat was in het begin heel sterk. En op een gegeven moment voel je wel dat je vaste grond onder je voeten krijgt.'

Internationaal werden het belang en de potentie van participatie al langer onderkend. Het vormt een van de pijlers onder het Verdrag inzake de Rechten van het Kind (1986). Toen dit verdrag in 1995 werd ondertekend in Nederland, ontstond ook aan de beleidskant behoefte aan jeugdparticipatie. Maar hoe dat moest was nog niet zo duidelijk.

PvdA minister d'Ancona vervulde in dit nieuwe beleid een trekkersrol, onder haar bewind werd het bevorderen van de participatie van jeugdigen als concrete beleidsdoelstelling in verschillende beleidsnota's opgenomen, zoals de nota 'Jeugd verdient de toekomst' (1993), de nota 'Jeugd betrekken' (1993) en de nota 'Perspectief voor jeugd en beleid' (1994).

Ook gemeenten stellen nota's jeugdparticipatie op en jongeren werden gevraagd te adviseren over jeugdbeleid. 'In het begin vonden mensen het leuk om jongeren te zien rapporteren, als amusement. Maar je wilt meer, dat er ook iets mee wordt gedaan in beleid en de pedagogische praktijk', aldus Jan Laurens Hazekamp. En het verdrag bleef een onderlegger. 'Artikel 12 en 13, daar stond alles in wat voor jongeren moest gebeuren, daardoor kregen we wel de politiek mee', vertelt Kitty Jurrius.

Uit de eerste onderzoeken begin jaren '90 echter, over hoe volwassenen tegen jeugdparticipatie aankeken, kwam geen rooskleurig beeld: jongeren kunnen het niet, het zijn korte termijn denkers, ze zijn niet geïnteresseerd, ze spreken de taal niet. Met andere woorden: de jeugd werd bekritiseerd. Er was dus een wereld te winnen.

Tijden van verankering

Heleen Jumelet volgde Jan Laurens Hazekamp op als directeur in 2002. Heleen was bij Jan Laurens afgestudeerd en geïnspireerd geraakt door zijn visie. In die tussenliggende tien jaar was er wel wat veranderd op het terrein van participatie. Er was meer ervaring opgedaan, op allerlei terreinen en een aantal dingen was vanzelfsprekender geworden. 'In de jeugdzorg bijvoorbeeld, het feit dat er binnen zes weken een behandelplan moest liggen waar jongeren ook hun formele toestemming op gaven vanaf 12 jaar met een handtekening, dat was nieuw', aldus Heleen over een voorbeeld van formele verankering. Om meteen de kanttekening te maken dat dat nog niet veel zegt over de daadwerkelijke invloed die een jongere kan uitoefenen. Heleen zag vooral effect van de methode 'participatief jeugdonderzoek' als instrument voor verandering, als veranderkracht. 'Dan brachten we beweging en daar zag ik succes'. Voorbeelden van participatief actieonderzoek door jongeren uit deze tijd zijn de Jongeren onderzoeksteams (JIT, JOAT, Flying Team, etc.) die organisaties adviseerden over vrijwilligerswerk of wonen in een kamertrainingscentrum, na het doen van participatief onderzoek. Jongeren werden hierbij getraind en begeleid door Stichting Alexander.

‘Ons idealisme bestond er ook uit dat je de pedagogische wetenschap wilde verbeteren en verbreden’, licht Heleen toe. ‘Mijn studie en Stichting Alexander zijn zo met elkaar verbonden, ze zijn moeilijk los te zien. Want Stichting Alexander is een sociaalpedagogisch verander- en wetenschapsinstituut.’

In haar huidige functie als directeur van de faculteit Gezondheidszorg, Sport en Welzijn bij Hogeschool InHolland draagt ze een gelijklopende visie; kijk naar de hele mens in diens omgeving en niet enkel naar een geïsoleerd al dan niet ziek aspect. En dan niet als beleidstrend, participatie als thema komt en gaat in de afgelopen decennia, maar kritisch en consequent.

Heleen: *‘We wilden de pedagogische wetenschap verbeteren en verbreden, daar zat ons idealisme ook. De huidige ambities van Science in Transition, daar sluit Stichting Alexander nog steeds op aan.’*ⁱⁱ

In 25 jaar is Stichting Alexander als organisatie onder vier directeuren stap voor stap geprofessionaliseerd, van pioniers naar een goed geïntegreerde organisatie.ⁱⁱⁱ Denk aan acquisitie (van losse projecten voor fondsen, tot aanbestedingen en werken in consortia), een plannings- en monitoringssystematiek voor de gemiddeld 25 lopende onderzoeks- en participatieprojecten, personeelsbeleid, PR-beleid, een diversiteit aan publicaties en een prettig kantoor met moderne ICT in het West-Indisch huis aan de Herenmarkt in Amsterdam. Maar de drive en kernwaarden zijn onveranderd gebleven. ‘Het draait nog steeds om de passie, het enthousiasme en de netwerken van de mensen zelf’, vertelt Leo Rutjes, sinds 2005 directeur.

‘Ik kom niet uit de wetenschappelijke wereld, maar uit de alternatieve hulpverlening en JAC’s in de jaren 70/80, in een notendop: jongeren helpen jongeren; en samen zorgen voor collectieve belangenbehartiging. Mijn drive was toen en is nog steeds om de positie van jongeren in de samenleving te versterken. Ik zag in Stichting Alexander dé organisatie die werkte aan jeugdparticipatie, in combinatie met enige diepgang door onderzoek. En met enige wetenschappelijke onderbouwing. Dat zou moeten leiden tot grotere invloed.’

In de jaren die volgden, ontwikkelde de wet- en regelgeving zich gunstig. Met het Kinderrechtenverdrag in de hand, volgden de Wet op de Jeugdzorg (2004), de Wet Medezeggenschap op Scholen (2007) en de Jeugdwet (2015). Maar een goede wettelijke verankering, betekent nog geen concrete uitvoering in de praktijk. Steeds duidelijker werd dat alleen het trainen en begeleiden van jongeren om hun stem te laten horen niet voldoende is.

Niet jongeren veranderen, maar de samenleving veranderen richting jongeren

‘Ik denk dat we nu [in 2018] eerder bezig zijn met procesmanagement, zodat we alle partijen meekrijgen in het participatieproces,’ vertelt Leo. Hieraan ligt ten grondslag de idee dat jongeren per definitie participeren in de samenleving, en dat de vraag is hoe andere partijen, zoals bestuurders, professionals en onderzoekers kunnen leren participeren met die jongeren. Maar als het puntje bij paaltje komt, dan worden de perspectieven van jongeren toch te vaak aan de kant geschoven, ervaart Leo. ‘Iedereen moet met elkaar praten, maar dan zie je uiteindelijk toch ook weer de aloude machtspatronen daaronder zitten’.

Leo: *'De jeugd participeert in de samenleving, moeten we niet alle andere partijen zoals bestuurders en professionals leren participeren richting jongeren.'*

Kitty Jurrius begon in 2001 bij Stichting Alexander als stagiaire. 'Qua participatie was het echt een warm bad. Ik was ook scoutingleider, en toen ik hier kwam zag ik dat ik daar mijn werk van kon maken. Wat geweldig! Met jongeren praten, verhalen schrijven, uiteindelijk ook zelf projecten bedenken.' Kitty groeide door tot codirecteur (2012-2014). Sindsdien is zij Associate lector *Niet-aangeboren hersenletsel – zorg op maat*, aan Hogeschool Windesheim. Volgens haar gaat de essentie over hoe je vindt dat mensen in de samenleving met elkaar om moeten gaan. 'Dat gaat voor mij verder dan jongerenparticipatie. Dat je wil dat mensen een positie hebben in de samenleving, dat ze erkend worden, dat ze deel kunnen nemen. Ik kan die ideeën nu veel breder toepassen in de zorg.'

Methodiekontwikkeling en aandacht voor effectiviteit

Ook kwam er binnen Stichting Alexander al vanaf de vroege jaren 2000 steeds meer aandacht voor methodiekontwikkeling en explicitering van ethiek van onderzoek, voor concrete handvatten hoe dat in de praktijk vorm te geven.^{iv} Bijvoorbeeld als het gaat om veiligheid: je gaat altijd met z'n tweeën 's avonds de straat op om met jongeren die op een pleintje rondhangen te praten. Of om *informed consent*. Dat is een voortdurend proces, niet een eenmalige afvinkje bij de start van een project. Ook kwam er meer aandacht voor evaluatie van projecten: doen we de juiste dingen en doen we ze goed.

Kitty promoveerde vanuit Stichting Alexander in 2013 op de methode Participatief Jeugdonderzoek (PJO). Ze ontwikkelde een kwaliteitsraamwerk mede op basis van zeven casestudies van Nederlandse PJO projecten uit 1996 tot 2006, waaronder twee van Stichting Alexander.^v Drie doelen van PJO werden onderscheiden, die nog altijd relevant zijn: PJO als onderzoeksmethode gericht op kennisontwikkeling, als methode om jongeren invloed te geven en als educatieve methode.^{vi} Ze toonde aan dat er nogal eens verschillende verwachtingen zijn over de doelen, en dat het expliciteren ervan goed is om keuzes te maken over randvoorwaarden, democratische kennisontwikkeling en groei.^{vii} 'Hiermee heeft Stichting Alexander een onderbouwing voor het uitvoeren van projecten op maat. Bij het ene project ligt het accent op inspiratie, bij het andere op onderzoek, en bij weer een andere op actie en implementatie. Met andere woorden, aansluitend op de context van jongeren, professionals, locatie enzovoorts', aldus Leo.

Kitty: *Mensen denken dat participatie te moeilijk is, of weten niet hoe je dat moet doen. Maar het is dichterbij dan ze denken.'*

Na het diner raken de vier directeuren wat dieper met elkaar in gesprek over het belang van weten wat je doet, met welk doel en welke middelen, of dat effectief is, of dat gemeten moet of kan worden en zo ja hoe dan. Gaat het om het aantonen vanuit wetenschappelijke gronden dat iets werkt of is 'energy based' goed genoeg? En is het aan Stichting Alexander om hier een rol in te spelen? Het gesprek gaat over professionals die in de praktijk ervaren dat iets werkt, en een systeemwereld waarin niet naar hen geluisterd wordt, tenzij er bewijs voor bestaat.

Heleen, pleit voor de combinatie van executie, veranderkracht en wetenschappelijke onderbouwing. 'Volgens Achterberg creëren professionals hun eigen werk en noodzaak. Dat wordt vaak onterecht aangehaald: professionals zijn vaak juist degenen die het verschil maken in het overbruggen van de systeemwereld naar de leefwereld van jongeren en andere groepen burgers. Dat was het onderwerp

van mijn deellectoraat na de periode Alexander: professionalisering en empowerment.' Kitty zoekt het in voorleven en laten zien wat je doet: 'Je kunt veel energie steken in het vaststellen van een definitie of praten over wat de allerbeste manier is. Maar je kracht zit erin een voorbeeld geven door te laten zien wat je kunt doen. En dat kan je uitdragen.'

Van pioniers tot geïntegreerde organisatie

Duidelijk is dat Stichting Alexander na 25 jaar is uitgegroeid van een pioniersorganisatie tot een goed geïntegreerde netwerkorganisatie.

En dat laatste komt ook tot uiting in de samenwerkingsprojecten met universiteiten, hogescholen en kennisinstituten waarin de expertise van Stichting Alexander strategisch wordt ingezet. En dat is ook strategisch voor de organisatie zelf, beaamt Heleen. 'Ik denk niet dat de stichting alles zelf kan doen, maar dat je een spin in het web kan blijven en dat dat juist je kracht is. Als je coalities zoekt en werk blijft leveren wat kwalitatief van hoog niveau is, dan kan je als Stichting Alexander invloed blijven hebben.' Sinds de jaren 2010 is dat steeds meer het geval, vertelt Kitty. 'We kwamen toen in wat grotere projecten terecht waarin we gingen samenwerken, minder losse single projecten. Sindsdien doen we veel meer partnerprojecten, meer in consortia. Leo: 'Onze actieradius en ons effect is alsmear groter geworden.'

Toekomstwensen

De vier directeuren van de afgelopen 25 jaar sluiten het gesprek af met een gouden tip voor de stichting maar ook voor alle andere voorvechters van participatie.

Jan: 'Ik vind nog steeds dat mensen die zich voor beleid met jeugd bezighouden zich moeten realiseren: hoe kom je erachter wat jongeren zelf ervaren in een hun situatie, in alle facetten van hun leven? En dan is het belangrijk om te ontdekken hoe je dat doet.'

Heleen: 'Hou vol nog 25 jaar. Blijf je vooral bezighouden met kansen creëren voor jongeren, die echt verandering teweegbrengt, voor empowerment, en blijf dat op al die manieren deskundig doen.'

Kitty: 'Ik wil meegeven dat de drempels niet zo hoog zijn, participatie is dichterbij dan mensen denken. Mensen denken dat het te moeilijk is, of weten niet hoe ze dat moeten doen. Daar kun je als Stichting Alexander wel iets doen: *spread the word*. En methodes verspreiden. Mensen in de gelegenheid stellen om te doen.'

Leo: 'Participatie moet je doen en ervaren, dan ontstaat er pas wat.'

Stichting Alexander in een notendop

Stichting Alexander, opgericht in 1993, is een niet-commercieel, landelijk instituut voor jeugdparticipatie en participatief jongerenonderzoek. Ons doel is het realiseren van empowerment en zinvolle en duurzame invloed van jeugd op beleid en de uitvoeringspraktijk, samen met andere betrokkenen, zoals ouders, professionals en bestuurders. Met een palet aan methoden ontwerpen we trajecten op maat en voeren naar wens (participatief) onderzoek uit, brengen innovaties of een veranderingsproces tot stand, ontwikkelen we nieuwe instrumenten en/of zorgen voor gegede borging. Zie voor mee informatie onze website: <http://www.st-alexander.nl/>

Vier illustratieve praktijkvoorbeelden door de jaren heen

Project 1

Het allereerste project van Stichting Alexander: culturele oriëntatie van jeugd (1993)

Jan Laurens Hazekamp, de oprichter van Stichting Alexander vertelt: 'Het Nationaal Jeugdfonds vond het interessant dat er een organisatie zou komen voor participatief jongerenonderzoek. Zij hebben subsidie gegeven, vooraf. We hebben daarmee onderzoek gedaan naar culturele oriëntatie van jeugd in de vrije tijd, dat is gebruikt door Sleep-In Arena, nu Hotel Arena. Dat was de start 25 jaar geleden.' In dit eerste project werden jongeren getraind om zelf hun leeftijdsgenoten een op een te bevragen over hun culturele oriëntatie. Alle methoden werden gaandeweg ontwikkeld. Jan Laurens vertelt lachend over de instructievideo's gespeeld door teamleden als oefenmateriaal voor de adspirant-jonge onderzoekers. Aan de hand van dit project ontdekten we dat de rijkste gesprekken plaatsvonden in groepen, wanneer jongeren met elkaar een thema uitdiepen en elkaar ook kunnen corrigeren. Bijzondere uitkomst? De jongeren onderkenden meer dan 59 leefstijlen, die ze al naar gelang stemming en situatie kozen en in wisselende combinaties tot uitdrukking brachten. Mudde, S., E. Sinke (1993) *'Het is saai als het de hele tijd hetzelfde is'*; een onderzoek naar de culturele oriëntatie van jongens en meisjes in de vrije tijd. Amsterdam; Stichting Alexander. Zie voor een meer uitgebreide projectbeschrijving: Winter, M. de, & Kroneman, M. (2003). Participatief jeugdonderzoek: sociaal-wetenschappelijk onderzoek samen met kinderen en jongeren naar beleid voor de jeugd. Assen: Van Gorcum.

Project 2

Flying Teams: methode om vrijwilligersorganisaties meer bij jeugd te laten aansluiten (2000 en verder)

'Als organisaties bereid zijn om controle los te laten, en zich mee te laten nemen door jonge vrijwilligers om hun organisatie van binnenuit te begrijpen, dan is de opbrengst het grootst. Maar als organisaties aan hun eigen beelden vasthouden dan kan dat een grote drempel zijn,' blikt Tarik Pehlivan (huidige adjunct-directeur Stichting Alexander) terug op de verschillende Flying Teams die hij begeleidde, onder meer voor de vrijwilligerscentrale Best. Hij beschreef de methode in 2004 op onderstaande wijze voor de website Databank Effectieve sociale interventies, thema vrijwillige inzet van Movisie.

Het doel van Flying Teams is lokale vrijwilligersorganisaties toegankelijker te maken voor jongeren. Een Flying Team bestaat uit drie jongeren. Zij kijken kritisch naar de toegankelijkheid van vrijwilligersorganisaties voor jongeren en geven feedback op plannen om die te verbeteren. Het doel van Flying Teams is het ondersteunen en stimuleren van het actieve vermogen van vrijwilligersorganisaties om toegankelijker te worden voor jongeren. De drempel voor jongeren om zich vrijwillig in te zetten wordt zo verlaagd.

De primaire doelgroep van de methode bestaat uit bestuurders van lokale vrijwilligersorganisaties of van lokale afdelingen van landelijke of regionale vrijwilligersorganisaties. De methode kent ook een intermediaire doelgroep: jonge vrijwilligers in de Flying Teams die optreden als mede-uitvoerders van de methode. In evaluatieonderzoeken geven jongeren uit Flying Teams aan dat de training hen goed

voorbereid op hun rol. Vrijwilligersorganisaties hebben door de Flying Teams een beter beeld van de leefwereld van jongeren en van manieren om hun organisatie aantrekkelijker te maken voor jongeren.

<https://www.movisie.nl/interventie/flying-teams>

De methode Flying Teams is indertijd ontwikkeld door Stichting Alexander, in samenwerking met Voortman Training en Tekstenwinkel.

Project 3

Clienttevredenheid (2003 en verder)

Heleen Jumelet (directeur van Stichting Alexander van 2002-2004) vertelt over de 'vreemde eend in de bijt' bij Stichting Alexander, de te ontwikkelen C-toets in 2003. 'Het ontwikkelen van de C-toets, een cliëntenfeedback instrument was voor Stichting Alexander een bijzonder activiteit. Wij hebben jongeren betrokken bij het maken van de vragenlijst bij de items, maar het afnemen gebeurde door professionals. Daar hebben we het onderling wel over gehad met elkaar, doen wij dit? Want dit type opdracht betekende dat we ons meer in de traditionele wetenschappelijke wereld bewogen. We introduceerden daar een nieuwe manier van denken. We stelden namelijk dat de items van belang waren omdat jongeren zo sterk waren betrokken. Dat maakte dat deze lijst beter was dan andere lijsten en dus ook betere resultaten opleverde. Daar heeft Stichting Alexander echt wat veranderd, dat heeft dat invloed gehad en dat is een goede zaak.'

Toen Stichting Alexander 15 jaar geleden de C-toets ontwikkelde in opdracht van de MOGroep, in het kader van de Wet op de Jeugdzorg, was een participatief opgestelde kwantitatieve vragenlijst vernieuwend. Er was veel vraag naar een gevalideerd instrument dat de mening van cliënten over de jeugdzorg meet, omdat er tot die tijd weinig kennis was over de mening van de cliënt over de hulp. Stichting Alexander zag de C-toets als middel om de positie van de cliënt te versterken.

Stichting Alexander heeft in de tussenliggende jaren veel tevredenheidstoetsen afgenomen, en daarmee ook in gesprek kunnen gaan met instellingen over structurele manieren van cliëntenfeedback. In 2006 schreven Leo Rutjes en Kitty Jurrius een nog altijd relevant artikel: *Een opmaat voor een cliëntenfeedbacksysteem in de jeugdzorg: Wat te doen met de mening van de cliënt?* Zie:

<http://www.st-alexander.nl/wp-content/uploads/2016/03/Een-opmaat-voor-een-clientenfeedbacksysteem-Stichting-Alexander.pdf>

Ondertussen is de Jeugdhulp ingrijpend is veranderd, denk aan de transitie en transformatie. Cliënten worden overspoeld met vragenlijsten; vanuit de gemeente, vanuit de zorginstellingen waar ze hulp ontvangen, vanuit de specifieke zorgsetting waar ze gebruik van maken. Vragenlijsten bij de start van een traject, halverwege en bij afsluiting. De invulbereidheid van cliënten neemt af. Tegelijkertijd is er een wildgroei van samengevoegde en bij elkaar geknipte en geplakte vragenlijsten, wat de kwaliteit van cliënttevredenheidsonderzoeken niet ten goede komt. Tenslotte zien we dat er weinig wordt gedaan met de resultaten van cliënttevredenheidsonderzoek. Cliënten zien weinig terug van hun feedback en aanbevelingen. De uitdaging voor Stichting Alexander voor de komende

jaren is om op een andere wijze deze vormen van cliëntfeedback te gaan inrichten, op een wijze dat dit ook de positie van de cliënt versterkt.

Project 4

Jeugdplatform Amsterdam (2015 en verder)

Versterk de stem van ouders en jongeren die met jeugdhulp en passend onderwijs te maken hebben. Met deze opdracht gingen Cliëntenbelang Amsterdam en Stichting Alexander zo'n 4 jaar geleden aan de slag. Jeugdplatform Amsterdam is het resultaat, dat gevraagd en ongevraagd advies geeft aan gemeente Amsterdam en instellingen.

Ouders en jongeren die te maken hebben met jeugdhulp en passend onderwijs staan bekend als 'lastig te bereiken'. En ook de thema's waarover zij zich druk maken zijn complex, zoals: wachttijden, bejegening, eigen regie, inzicht in hulpvraag versus hulpaanbod en goede ondersteuning bij de overgang naar volwassenheid. Tel daarbij op een werkveld – preventie en jeugdhulp – dat nog steeds bezig is met de transformatie, dan is een dergelijk platform een hele uitdaging. Het platform is opgezet met flexibele vormen van participatie en altijd gericht op de dialoog. Na bijna 4 jaar blijkt dat deze opzet echt werkt.

Gebruik een combinatie van vormen: los/vast, gevraagd/ongevraagd, professionele ondersteuning, inzet ervaringsdeskundigheid met veel inbreng van ouders en jongeren zelf. Niet iedereen past dezelfde vorm. Sommige ouders en jongeren willen graag eenmalig meepraten over een onderwerp, omdat ze daar ervaring mee hebben. Anderen willen juist langer in een groep meedoen en meedenken, omdat ze daarmee ook lotgenoten ontmoeten, zich in de volle breedte met jeugdhulp of passend onderwijs kunnen bezighouden en kunnen monitoren wat er met hun mening gebeurt. Maak ook de inhoud flexibel zodat er ruimte is voor het oppakken van signalen vanuit de stad en voor het meepraten en meedenken over de onderwerpen die bij de gemeente prioriteit hebben. In de dialoog vind je elkaar, niet in een heel activistische houding.

Voor meer informatie, zie www.jeugdplatformamsterdam.nl

De directeuren: Leo Rutjes, Kitty Jurrius, Heleen Jumelet, Jan-Laurens Hazenkamp

Vlnr.: Leo Rutjes, Kitty Jurrius, Heleen Jumelet, Jan Laurens Hazekamp

Kitty Jurrius, is associate lector bij het lectoraat Klantenperspectief in ondersteuning en zorg bij Windesheim Flevoland. Ze werkte van 2001 -2014 bij Stichting Alexander, waarvan de laatste drie jaar als codirecteur. Ze promoveerde in 2013 aan de Universiteit Utrecht op een proefschrift over de kwaliteit van onderzoek met en door jongeren.

Leo Rutjes, is sinds 1 december 2004 directeur van Stichting Alexander. Daarvoor heeft hij verschillende leidinggevende functie vervuld in het werkveld van de JongerenAdviesCentra, de Jongereninformatiepunten, jeugdpreventie en jeugdhulpverlening. In de periode 1999-2004 was hij senior adviseur/onderzoeker bij het PON Noord-Brabant. Eind jaren '70 van de vorige eeuw heeft hij een pedagogische opleidingen gevolgd, waarna de Sociale Academie De Horst in Driebergen.

Heleen Jumelet, is directeur van de faculteit Gezondheidszorg, Sport en Welzijn bij Hogeschool InHolland. Directeur Stichting Alexander (2002-2004), brede bestuurlijke ervaring, onder meer RvT BJZ Utrecht (2008-2017), bestuurder Fonds Welzijnswerk (2008-heden), voorzitter landelijke werkgroep CJG Nji (2008-2010).

Jan Laurens Hazekamp, tot 1993 UHD sociale pedagogiek VU. Oprichter Stichting Alexander 1993. Programmaleider Nederlands-Russische samenwerking jeugdhulpverlening/jeugdrecht , Children at Risk' 1993-2003, mede oprichter Netwerk Amsterdamse Helden 2008, Voorzitter Stichting Turning Point.

Auteur: *Ivet Pieper*, senior projectleider/onderzoeker bij Stichting Alexander, 18 jaar ervaring op het terrein van participatie, onderzoek en jeugd, zowel internationaal als in Nederland. Studeerde sociale geografie. pieper@st-alexander.nl

ⁱ Zie voor de oorsprong en hoe deze term nog voortleeft ook Pedagogiek over hoop; het onmiskenbare belang van optimisme in opvoeding en onderwijs. Rede ter gelegenheid van het afscheid als Faculteitshoogleraar Maatschappelijke Opvoedingsvraagstukken aan de Universiteit Utrecht. Micha de Winter. 2017.

ⁱⁱ Wetenschap moet gewaardeerd worden om de maatschappelijke meerwaarde die het oplevert en maatschappelijke stakeholders moeten meebeslissen over de kennisproductie. <http://scienceintransition.nl/>

ⁱⁱⁱ Barefoot guide to working with organisations and social change. Pp. 80-81. Hierin worden verschillende fasen in organisatievorming onderscheiden van non-profit organisaties (ngo's). De beschreven fasen zijn: pioniersfase, rationele fase, geïntegreerde fase en associatieve fase.

^{iv} Dedding, Jurrius, Moonen en Rutjes, (2013) Kinderen en Jongeren actief in Wetenschappelijk Onderzoek; ethiek, methoden en resultaten van onderzoek met en door jeugd. Houten: Lannoo Campus.

^v Jurrius, K. (2013) Uit de spagaat; naar een kwaliteitsraamwerk voor Participatief Jongeren Onderzoek. Amsterdam: Ipskamp Drukkers.

^{vi} Pp. 83.

^{vii} Pp. 176.